

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

7. Quam humilitatis comparandæ via[m] quidam veterum tradiderint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT VII.

Quam humilitatis comparanda viam quidam veterum tradiderint.

Dorotheus doctrina 2. quæ tota de humilitate est: *Sancti omnes, inquit, humilitatem hanc possederunt. Nemo autem omnium explicare queat quo pacto ea in mentem veniat, nisi prius illam experientia didicerit.* refertque Abbatem Zosimam, de humilitate disserentem, seque ipsum despectantem, interpellatum à quodam, qui se peccatorem profiteri posset, cum & piè viueret, & peccata nulla sua proferre posset: non aliud respondere potuisse, quam quòd ita se rem habere sciret. Et re vera, intus in sensibus later aliquid, quod verbis explicare non fuerit facile: nam quod adiunxit Dorotheus, id fieri vt in scientijs, quæ frequentato actu comparatæ promtius exercentur; non videtur satis esse verum: latet enim maius aliquid in humilitatis virtute, quod non reperiretur in actione frequentata. vnde & idem paulò pòst, humilitatem dicit esse *Magnum opus, ac diuinum nescio quid, & incomprehensibile.* Diadochus verò ait, *Res est difficilis ad comparandum humilitas: quo enim maior est, eo est eius vsus laboriosior.* Duos tamen, & eos optimos, eius comparandæ, modos tradit; Primum experientiam rerum humilium, veluti morborum, contradictionum, tentationum, contumeliarum, falsarum delationum, & quarumcumque rerum aduersarum. Alterum vt faciliorem, ita certiore, at non in nostra potestate, sed in vnus Dei liberalitate positum, quando diuinæ gratiæ copiosior in hominem affluxus, multa eum luce complens, efficit vt suam ipse vilitatem, non magis iudicio agnoscat, quam voluntate penitus sentiat. Multa multi, quæ referre longum esset: pauca seligam quæ sequentur: & quibus illud Gersonis præire cupio. *Ad hæc alia, inquit, & longè diuiniora vera humilitatis monita capiendâ, plus proficit vnctio quam lectio, oratio quam peroratio, alta spirita quam acuta ingenia, & super omnia frequens, fidelis & pia commemoratio Passionis Christi.*

Sed aptissimè, & doctrinæ quam tradidimus conuenientissimè scripsit Cassianus, quapropter illum referte, & patienter audire oportet. Ait enim sanctos Patres experimentis proprijs tradidisse, non posse ad purum quempiam emundari, nisi vniuersum laborem suum atque conatum, ad tantæ perfectionis finem intellexerit non posse sufficere, nec eam nisi Dei miseratione & adiutorio posse cõprehendi: id verò non tam tradentis institutione, quam experimētis proprijs agnoscat. Etenim assentimur facildè dicēti, nihil nos sine Deo posse, at non continuo in animum penetrat, idque non sentimus nisi varijs lapsibus & infirmitatibus, vbi minus vellemus, oppressi. Vt igitur nequissimi spiritus laqueum possimus

eua

cap. 95.

20. 2. serm.
de humil.
confid. 1.

2. 12 c. 13.

cap. 9.

euadere, quodcumque in aliqua nos virtute profecisse senserimus, illud Apostolicum dicamus, Nō ego, sed gratia Dei mecū: & Gratia Dei sum id quod sum: & Deum esse qui operatur in nobis & velle, & perficere, pro bona voluntate: dicente etiam ipso auctore salutis nostræ, Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere: & Nisi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborauerunt qui ædificant eam. Nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custoditeam. Et Vanum est vobis ante lucem surgere. Quia non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Nullius namque, quamuis volentis & currentis, tam idonea potest esse voluntas vel cursus, vt carne spiritui repugnante circumdatus valeat tantum perfectionis præmium, & palmam integritatis ac puritatis attingere, nisi fuerit diuina miseratione protectus, vt ad illud quod magnopere vult & quod currit, peruenire mereatur. Omne enim datum bonum, & omne donum perfectum, deforsum est descendens à Patre luminum. Quid enim habes quod non accepisti, quodd si accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?

Nec hoc dico, vt humanos conatus euacuans, ab industria & laboris intentione quemquam reuocare contendam; sine quibus perfectio quidem nullo modo capi potest, at solis illis absque Dei gratia, pariter consummari nequit: sed vtrorumque consensus, & quasi conspiratio necessaria est. Vt enim dicimus, conatus humanos, per se ipsos, sine Dei adiutorio, perfectionem apprehendere non posse; ita pronunciamus, laborantibus tantum ac desudantibus, misericordiam Dei gratiamque conferri: & vt verbis Apostoli loquar, volentibus & currentibus impertiri, secundum illud quod etiam in psalmo octogesimo octauo, ex persona Dei cantatur, Posui adiutorium in potente, & exaltavi electum de plebe mea. Dicimus enim secundum Saluatoris sententiam dari quidem petentibus, & aperiri pulsantibus, & à quærentibus inueniri; sed petitionem, & inquisitionem, & pulsationem nostram non esse condignam, nisi misericordia Dei, id quod petimus dederit, vel aperuerit quod pulsamus, vel illud quod quærimus fecerit inueniri. Præstò est namque, occasione sibi tantummodo à nobis bonæ voluntatis oblata, ad hæc omnia conferenda. Imò verò, ipsam etiam bonæ voluntatis occasionem donat Deus: donat pulsare, donat quætere. Amplius enim ille quam nos, perfectionem salutemque nostram desiderat & expectat. Et in tantum B. Dauid prouentum sui operis ac laboris, propria tantum industria non posse nouerat obtineri, vt à Domino promereri directionem suorum operum, iterata prece deposceret, dicens, Et opera manuum nostrarum dirige super nos, & opus manuum nostrarum dirige. Et rursus: Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

Sed quomodo id ipsum frequentare, ac in singulis quæ ad votum cesserint Dei donum agnoscere debeamus, præclare docet idem auctor, & omitti

non possunt. Reuocat nos ad nostræ salutis auctorem Iesum, qui nos instruens, quid nos oporteat in singulis quibusque quæ gerimus, non modò sentire, sed etiam confiteri: Non possum ego, inquit, à me ipso facere quidquam, Pater autem in me manens ipse facit opera. Ille ex persona hominis assumpti dicit, nihil à semetipso posse se facere; & nos, cinis & terra, in his quæ ad nostram salutem pertinent, arbitramur adiutorio Domini non egere? Discamus itaq; & nos, per singula, nostram simul infirmitatem, & illius adiutoria sentientes, quotidie proclamare cum Sanctis: Impulsus, versatus sum vt caderem, & Dominus suscepit me. Fortitudo mea, & laudatio mea Dominus, & factus est mihi in salutem. Et; Nisi quia Dominus adiuuit me, paulo minùs habitauerat in inferno anima mea. Si dicebam, Motus est pes meus, misericordia tua Domine adiuuabat me. Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tue lætificauerunt animam meam.

Videntes etiam, cor nostrum in timore Domini & patientia roborari, dicamus: Et factus est Dominus firmamentum meum, & eduxit me in latitudine.

Scientiam quoque profectu operum sentientes nobis augeti, dicamus: Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine, Deus meus illumina tenebras meas; quoniam in te eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum.

Dein sentientes etiam nosmetipsos fortitudinem tolerantia conquiuisse, & in semita virtutum faciliùs ac sine labore dirigere, dicamus: Deus qui præcingis me virtute, & posuisti immaculatam viam meam. Qui perficis pedes meos tamquam cerui, & super excelsa statuis me. Qui doces manus meas ad prælium.

Consecuti etiam discretionem, qua roborati, possumus aduersarios nostros elidere, proclamemus ad Deum: Disciplina tua correxit me in finem, & disciplina tua ipsa me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea.

Et quia taliter sum roboratus scientia tua atque virtute, inferam confidenter ea que sequuntur, & dicam. Persequar inimicos meos, & comprehendam eos, & non conuertar donec deficiant. Conteram illos, nec poterunt stare, cadent subtus pedes meos.

Rursum, infirmitatis nostræ memores, ob quam tam acerbos hostes absque eius adiutorio superare non possumus, dicamus: In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus saluabit me. Saluasti enim nos de affligentibus nos, & odientes nos confundisti. Sed & præcinxisti me virtute ad bellum, & supplantasti omnes insurgentes in me subtus me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti.

Sed nec armis nostris posse nos vincere cogitantes, dicamus: Apprehēde arma & scutum, & exurge in adiutorium mihi. Effunde frameam, & cōclude aduersus eos qui persequuntur me, dic animæ meæ, Salus tua ego sum. Et: Posuisti

vt arcum æreum brachia mea, & dedisti mihi protectionē salutis tuæ, & dextera tua suscepit me. Quia nec patres nostri in gladio suo possederunt terram, & brachium eorum non saluauit eos: sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui, quoniam complacuisti in eis. Psal. 43.

Postremò, vniuersa beneficia eius, cum gratiarum actione, mente sollicita perlustrantes, super his omnibus; quòd, vel pugnauimus, vel illuminationē scientiæ, vel disciplinam discretionis ab eo consecuti sumus, vel quòd suis nos armis instruxit, & virtutis cingulo communjuit, vel quòd inimicorum nostrorum nobis præbuit dorsum, & tribuit virtutem comminuendi eos sicut puluerem ante faciem venti, intimo mentis affectu clamemus ad eum: Diligam te Domine, virtus mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus: Deus meus, adiutor meus, & sperabo in eum, protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus, laudans inuocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero. Psal. 17.

Atque hæc è Cassiano, cuius monitu excitamur, vt cum perpetuò in nos noua beneficia diuinitus depluant, mentem nostram variè ad gratiarum actionem, & omnia in Deum referenda excitemus. Quod statuens Magnus ille Basiliius ait: *In omnibus quæ à nobis rectè fiunt, anima rectè faciendi causas ad Dominum conferat: talis enim affectus humilitatem nobis inducere solet. Humilitas vero virtutum thesauro phylacium est.* Sed vt pressius in rem nostram veniamus, certissimaque, quid sumus, veritate videamus, idque quod articulo primo commendauimus, nobis familiare reddatur, clariùs hoc & altiore principio commonstremus. Confit. monast. c. 16.

C A P V T VIII.

Nullis suis bonis gloriari, sed magis aspernari se quemque debere.

FRequenter mentis oculos in id conuertamus quod abhinc ducentis annis fuimus, quodque tunc erat Deus. Profectò eramus nihil, & nulla nos cuiusquam rei cura tangebatur, nihil nobis erat iuris, nulla fieri iniuria poterat, merum eramus nihil. Deus verò idem erat, qui semper fuit, est, & futurus est, immensus, infinitus, immutatus, cuius vi enascuntur, continentur, vigescunt cuncta, sæcula voluntur, rerumque omnium vicissitudines existunt: Rex summus & potēs, qui vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, subitoque facit vt emergant; sed & ea, vbi placuerit, diffilabit, disijciet, & ad nihilum rediget. Est enim rerum & virium omnium fons indeficiēs, à quo omne esse, posse, vigere, perdurare, vsque